



© Reinout Hiel

## THOMAS RYCKEWAERT GENESIS (I, II, III)

Een wrede, verwarrende plek is het, waar de verbannen mens terecht komt. Hij wordt geconfronteerd met krachten die zijn verstand te boven gaan. Het regent nu eens vuur en zwavel, dan weer gewoon waterdruppels, maar wekenlang, tot alles verzwolgen is. Niets zo verwarrend, echter, als de krachten die hij in zichzelf ontdekt: jaloezie, erotiek, moordlust. Maar de meest ongrijpbare van al is de liefde.

Thomas Ryckewaert waagt zich in zijn nieuwe creatie aan een van de meest paradoxale meesterwerken uit de wereldliteratuur: Genesis, het eerste boek van de Bijbel. Een voorstelling over onze levenslange poging de chaos te bedwingen.

De voorstelling is het derde deel van een triptiek waarin het boek Genesis vanuit verschillende hoeken wordt belicht. In **Genesis (I)** - Wetenschap wordt het publiek ingewijd in de expertise van filosofen, theologen en bijbelvertalers. **Genesis (II)** - Religie is een door Ryckewaert geregisseerde eucharistieviering. In een compositie van licht, geluid, zang, tekst en stilte worden kerk- en theatergangers samen getuige van een 2000 jaar oud ritueel waaraan subtiel is geschaafd. In **Genesis (III)** - Theater brengt Ryckewaert zijn versie van het boek Genesis op scène. Op zoek naar een hedendaags ritueel.

In Genesis (I, II, III) regisseert Ryckewaert achtereenvolgens de wetenschapper, de priester en de acteur. Een zoektocht naar de oorsprong van performance, naar de kern van het ritueel. Is liturgie theater? Is theater liturgie?

Eigenlijk geloof ik niets,  
En twijfel ik aan alles, zelfs aan U.  
Maar soms, wanneer ik denk dat Gij waarachtig leeft,  
Dan denk ik dat Gij Liefde zijt, en eenzaam,  
En dat, in zelfde wanhoop, Gij mij zoekt  
Zoals ik U.

Gerard Reve



© Reinout Hiel

## GENESIS (I) - WETENSCHAP

Kan Genesis vandaag nog iets betekenen? Of verbannen we het verhaal en haar denkwerelden naar een voltooid verleden tijd? Doorheen de geschiedenis is Genesis ontelbare malen geïnterpreteerd. Het boek zelf vormt dan ook een bundeling van verhalen die elkaar niet alleen aanvullen maar ook vaak tegenspreken. De verschillende interpretaties onthullen iets over hoe we door de eeuwen heen de realiteit hebben ervaren. Over onze angsten en dromen, over onze nood aan illusies en verhalen.

Over onszelf. Drie academici plaatsen Genesis in perspectief:

Marc Vervenne (hebraïst en Ere-Rector KULeuven) doet het verhaal van het ontstaansproces van Genesis als literaire compositie. Hoe is het boek tot stand gekomen? Wie heeft het geschreven? Zijn de interne paradoxen het resultaat van een onzorgvuldige redactie of uitingen van een literair kunstwerk? Hij focust daarbij op de zogenaamde 'scheppingsverhalen'.

Michel Tanret (assyrioloog, gespecialiseerd in Oud-Babylonische spijkerschriftteksten, UGent) zoomt uit en vergelijkt Genesis met Mesopotamische scheppingsverhalen, waaronder het Gilgamesh epos, een van de oudste literaire werken over het ontstaan van mens en kosmos.

Stéphane Symons (filosoof, gespecialiseerd in 20ste eeuwse kunstfilosofie, KU Leuven) peilt naar de hedendaagse relevantie van Genesis en spreekt over de functies van mythes en (scheppings) verhalen in de Westerse samenleving.

## GENESIS (II) - RELIGIE

Er zijn meer gelijkenissen tussen kerk en theater dan we op het eerste zicht zouden denken. Bij zowel een misviering als een theatervoorstelling komt een groep mensen samen om deel te nemen aan wat vooraan wordt opgevoerd: een performatieve, rituele act die tracht te spreken waarover moeilijk te spreken valt. Het gaat om gelijkaardige handelingen, maar is de beleving van de participanten dat ook? Liggen religie en theater werkelijk in elkaars verlengde of is er een hemelsbreed verschil?

Voor het tweede deel van het drieluik heeft Thomas Ryckewaert, samen met twee priesters, de mogelijkheden van de liturgie onderzocht. Het resultaat is een eucharistieviering die de verwantschap onderzoekt tussen de symboliek van de eucharistie en die van het scheppingsverhaal. In een compositie van licht, koorzang, tekst en stilte worden kerk- en theatergangers samen getuige van een 2000 jaar oud ritueel waaraan subtiel is geschaafd.

## GENESIS (III) – THEATER

Het boek Genesis opent met de schepping van hemel en aarde en al wat daar rondkruipt, zwemt of vliegt. Maar al snel gaat de focus naar dat ene, grillige schepsel: de mens. Genesis vertelt het verhaal van een dolende mens in een immer veranderende wereld, op zoek naar een plek om zich te vestigen. Een mens in strijd met het kwaad, met God, met zichzelf.

In Genesis (III) brengt theatermaker Thomas Ryckewaert zijn versie van het boek Genesis op scène. Het resultaat is een verstilde, beeldende theatervoorstelling die peilt naar wat het scheppingsverhaal kan betekenen voor de hedendaagse mens.

Een voorstelling over onze levenslange poging de chaos te bedwingen.

## CREDITS

### GENESIS (I, II, III)

**Concept, scenario & Regie:** Thomas Ryckewaert **Spel:** Eleanor Campbell, Lieven Demecheleer, Emma Polen, Diane Reiners, Sid Van Oerle, Robbe Vergauwen, Silke Verslype **Scenografie & Kostuum:** Bert Gillet **Klankband:** Peter Lenaerts **Techniek Geluid:** Carlos Senraromero **Licht:** Luc Schaltin **Dramaturgie:** Marnix Rummens **Regie-assistentie:** Tineke De Meyer **Productie:** Margarita Production **Coproductie:** Vooruit, Théâtre de la Balsamine **In samenwerking met:** STUK, BUDA, WP Zimmer **Met de steun van:** De Vlaamse Overheid, Provincie Antwerpen

### GENESIS (II, III)

#### BRUSSEL\_LA BALSAMINE: 31 mei 2014

Genesis I: 16u, Forum, La Balsamine

**Spreekers:** Michel Tanret, Marc Vervenne

Genesis II: 18u H.Hart-Kerk

**Célébrant:** E.H. Joris Polfliet **Concélébrant:** E.H. Tony Frison **Cantor:** Pierre-Emmanuel Desmaizières **Organist:** Yves Strobbe **Licht:** Giacomo Gorini **Lector:** Erika Sainte **Liturgisch advies:** E.H. Joris Polfliet

#### LEUVEN\_STUK: 22 maart 2014

Genesis I: 16u, STUK Auditorium

**Spreekers:** Michel Tanret, Marc Vervenne

Genesis II: 18u Sint-Kwintenskerk (Naamsestraat 153)

**Celebrant:** E.H. Steven Wielandts **Concelebrant:** Jeroen Thomas **Koorleider:** Jean Vandergeeten **Koor:** Schola Cantorum Sancti Quintini & gelegenheidsensemble Concinite **Organist:** Jan Roels **Lichtontwerp:** Giacomo Gorini **Lector:** Evgenia Brendes **Liturgie-advies:** E.H. Joris Polfliet

#### **TURNHOUT\_ DE WARANDE: 15 februari 2014**

Genesis (I): 16u, Tuinzaal (De Warande)

**Sprekers:** Stéphane Symons, Michel Tanret, Marc Vervenne

Genesis (II): 18u, Begijnhofkerk

**Celebrant:** E.H. Bart Paepen **Concelebranten:** E.H. Bert Rosseels, E.H. Raf Van Dooren **Koorleider:** Herbert Op De Beeck **Koor:** Koninklijk Heilig Kruis Begijnhofkoor **Organist:** Jòszi Bosmans **Lichtontwerp:** Giacomo Gorini  
**Liturgie-advies:** E.H. Joris Polfliet

#### **GENT\_ KUNSTENCENTRUM VOORUIT:19 oktober 2013**

Genesis (I): 16u, Film-Plateau (Universiteit Gent)

**Sprekers:** Stéphane Symons, Michel Tanret, Marc Vervenne

Genesis (II): 18u, Sint-Baafskathedraal

**Voorganger:** E.H. Ludo Collin **Koorleider:** Filip Martens **Koren:** Schola Cantorum (Gent) & Canta Ludens (Drongen) **Organist:** Edward De Geest **Lichtontwerp:** Giacomo Gorini **Liturgie-advies:** E.H. Joris Polfliet **Lectoren:** Lucas Vandervost, Sibran Sampers, Nathalie Teirlinck

**Trailer Genesis (III):** [vimeo.com/94965775](https://vimeo.com/94965775)

**Captatie Genesis (III):** [vimeo.com/97314146](https://vimeo.com/97314146) (pw = unlock)

## TOURNEE

19/10/2013 Genesis (I, II, III) Vooruit/ Possible Futures, Gent (BE)  
15/02/2014 Genesis (I, II, III) De Warande, Turnhout (BE)  
25/02/2014 Genesis (III) Het Toneelhuis, Antwerpen (BE)  
22/03/2014 Genesis (I, II, III) STUK, Leuven (BE)  
27+28/05/2014 Genesis (III) Théâtre la Balsamine, Brussel (BE)  
31/05/2014 Genesis (I, II, III) Théâtre la Balsamine, Brussel (BE)

## BIOGRAFIEËN

### THOMAS RYCKEWAERT

(°1979) Antwerpen, België, woont en werkt in Antwerpen.

Thomas studeerde biologie en filosofie aan de KUL en dramatische kunst aan de toneel-school Dora van der Groen. Thomas' werk balanceert op de grenzen van theater, dans en installatie. In zijn recente producties verkent hij de dramatische mogelijkheden van alledaagse handelingen. Zijn werk wordt omschreven als poëtisch, radicaal, beeldend en ritueel. Als freelance acteur werkt hij regelmatig voor theater, film en televisie.

## **DIANE REINERS** (°1942)

In haar vrije tijd dook zij geregeld op als figurante en edelfigurante in (kort)films en opera's en speelde ze bij Toneelgroep Herman Bruggen. In 2009 was Diane te zien in 'Getekende lichamen', een dansproject van Ann Van den Broek, waar ook Ryckewaert haar aan het werk zag en haar uitnodigde om mee te spelen in zijn stuk 'Homo Sapiens' (2010).

## **ROBBE VERGAUWEN** (°2002)

volgde als kleuter al kleuterdans in Lochristi. Vanaf 2011 volgde hij toneellessen in jeugdtheater Scala (theaterplatform Gent). Bij Scala speelde hij samen met nichtje Emma, die eveneens meespeelt in Genesis, als Siamese tweeling in het theaterstuk 'Bernadetje'. In 2013 speelde hij mee in het theaterstuk 'Freeze at 148'. Ook is Robbe te zien als figurant in de tv serie 'Lang leve', die momenteel te zien is op VTM. Robbe is dol op: theater, scouts, KAA Gent en Harry Potter.

## **EMMA POLEN** (°2002)

is, naast theater, ook gek op muziek en dansen. Sinds haar 5e volgt zij balletles en ze laat geen gelegenheid voorbijgaan om met vriendjes een dansje in elkaar te steken. Al een drietal jaar droomt Emma ervan om beroemd te worden. Sinds twee jaar maakt ze deel uit van Scala (theaterplatform Gent). Theater bleek echt haar ding, ze houdt ervan om op het podium te staan.

## **SILKE VERSLYPE** (°1991)

volgde als kind gitaar aan de muziekschool. Vanaf haar derde middelbaar ging ze woordkunstdrama studeren in Brugge. Silke werkt momenteel haar master Kleinkunst af aan de Studio Herman Teirlinck. Binnen haar opleiding maakte Silke o.a. twee spelsolo's en speelde ze vorig jaar in een gezamenlijk eindproject o.l.v. Mark Verstraete. Daarbuiten zong en schreef Silke mee aan nummers binnen verschillende bandjes. Momenteel is dat 'Roxie Horse', een muziekproject dat voortkwam uit haar performance 'I have no talents and this is one of them', ontstaan in samenwerking met Entrepot vzw Brugge.

## **ELEANOR CAMBELL** (Australië, °1985)

begon haar dansopleiding in klassiek ballet aan Christine Walsh Dance Centre, Melbourne. In 2006 trok Eleanor naar Europa, waar ze haar studie hedendaagse dans aanvatte bij S.E.A.D (Salzburg Experimental Academy of Dance) in Oostenrijk. Vervolgens volgde ze in België een vierjarige opleiding bij P.A.R.T.S, die ze in 2012 afronde.

Tijdens haar studies creëerde Eleanor 'Bag o'shells' (2010) met Ian Garside, ze danste 'Within a Day' (2011), een solo van Florence Augendre en studeerde af met een tournee van "Behind the Sun", he repeated, "where Everything is Everything else"(2012), een performance met Pavle Heidler. Sindsdien was Eleanor nog te zien in Mokhallad Rasem's 'Romeo and Julia' (Toneelhuis, Antwerpen, 2013), Georgia Vardarou's 'Phenomena' (2013) en werkt ze momenteel ook toe naar de première (maart 2014) van de nieuwe creatie van Albert Quesada.

## LIEVEN DEMECHELEER (°1936)

was als jongeling reeds door de letterkunde geboeid en zong 6 jaar lang in het knapenkoor Onze Lieve Vrouw van Lourdes Edegem. In 1998 kwam hij in Antwerpen wonen. Vanaf die tijd op verschillende manier betrokken bij podiumkunsten. Zo was hij te zien in 'Vrij podium' bij Irene Vervliet en Vital'ski. In 2006 was hij naar aanleiding van het boek 'Parijs Retour' van Bart Van Loo deel van een voordracht van gedichten van Victor Hugo. In 2010 was Lieven reeds te zien in 'Homo Sapiens' van Ryckewaert. Een ervaring waaraan hij zeer goede herinneringen koestert. Lieven speelde daarnaast ook nog o.a. mee in het videoclipje 'The enemy' (2010) en in de kortfilm 'Toi et moi' (2013), eindwerk van regisseur Laurent Dillen.

## SID VAN OERLE (°1987)

studeert af aan de acteursopleiding van het RITS, Brussel. Hij begon met theater op de Toneelschool in Arnhem, stroomde daarna door naar Herman Teirlinck, maar omdat hij toch ook meer wilde maken en experimenteren koos hij uiteindelijk voor de acteursopleiding in Brussel. Hij werkte er oa. met Raven Ruell, Jos Verbist, Stef Lernous en Carly Wijs. In 2011 richtte hij het collectief 'Hertenschmer'z op, waarmee hij oa. in het Museum Ludwig in Keulen optrad en op het theaterfestival in Milaan, waar hij begeleid werd door Romeo Castellucci.

# DE MENS ALS MEERVOUD

over Genesis III van Thomas Ryckewaert  
door Marnix Rummens

“You put together two things that have not been put together before. And the world is changed” - Julian Barnes

## I.

Is er eigenlijk ooit echt een begin geweest? De Big Bang was een explosie van bestaande massa. En ook de bijbelse God sorteerde licht en duister, land en lucht uit de oermaterie die er reeds was. Misschien betekent scheppen -eerder dan iets uit het niets voortbrengen- het bestaande ordenen op een nieuwe manier. Zodat er uit dat contrast iets nieuws ontstaat. Het eerste boek van de Bijbel begint op dezelfde wijze. Genesis is niet alleen een relaas van een immer feilbare en zwervende mens die met krachten rondom en binnenin zichzelf moet leren omgaan. De aanzet van het boek bestaat uit twee volstrekt tegenstrijdige versies van het begin: één waarin een trefzekere godsfiguur Adam en Eva samen schept als kers op de taart, een andere waarin een zoekende schepper het evenbeeld van de man slechts bedenkt na het hele dierenrijk als zijn metgezel te hebben voorgesteld. Net die dubbele blik roept meer betekenis op dan beide verhalen op zichzelf, en kadert de hele scheppingsmythe als poëtisch, associatief en zoekend in grondbeginsel. Als drieluik van een reeks wetenschappelijke lezingen, een eucharistieviering en een theatervoorstelling, is Genesis (I, II, III) dan ook vooral een zoektocht naar verschillende manieren van begrijpen. Van onze werkelijkheid, en wat ons altijd voor een stuk zal blijven ontgaan. Omdat net in contrast nieuw begrip ligt besloten.

## II.

Het is precies die spanning die centraal staat in het theatrale luik van de trilogie. Genesis III schetst een wereld van extreme opposities. Dat zie je al in het scènebeeld. Schaars licht schept een duister tableau waarin je een kale, desolate vlakte ontwaart. Tegelijk zorgt een afgelijnd zwart volume voor een voortdurende geheimzinnige aanwezigheid, door met momenten op te lichten tot een klinisch witte kamer. Als in een kijkdoos zien we twee werelden tot leven komen, bevolkt door naamloze personages van verschillende generaties. In dagelijkse handelingen die door hun uitpuring een haast rituele dimensie krijgen, treffen deze individuen elkaar in steeds kantelende verhoudingen. Als vreemde of als wederhelpt, koesterend of verdrukkend, als concrete tegenspeler of als innerlijke kracht, maar steeds in een onophoudelijke zoektocht naar contact en houvast. Hoewel de twee parallelle werelden op het eerste zicht weinig met elkaar te maken hebben, verlenen ze elkaar wel diepte in een anders schaalloze werkelijkheid. We zien de mens tegelijk hier en elders, in een verstikkend beschermende of net tragisch kwetsbare wereld, in een eigentijdse banaliteit of net verstrengeld in het epische, tijdloze van een mythe.



En of we die werelden nu letterlijk of symbolisch interpreteren -als binnenwereld of als buitenwereld- de werkelijkheid waarin de mens terecht kwam is er één die radicaal is versplinterd. Maar tegelijk houdt net die afstand ook steeds de belofte in tot het leggen van nieuwe verbanden, tot een nieuwe betekenis en samenhang.

### III.

In zijn roman *Levels of Life* beschrijft Julian Barnes hoe de eerste ballonvaart een mentale omwenteling teweegbracht bij de mens, doordat die voor het eerst zijn wereld van bovenaf kon aanschouwen. Afstand nemen tot de eigen leefwereld, er gaat een kracht van uit die misschien wel aan de grondslag ligt van elk ritueel. Als van een scheppingsverhaal wordt verwacht dat het de mens kadert en ons begrip van het leven weer even scherp stelt, dan staat in *Genesis III* vooral die paradox centraal: dat slechts door vertwijfeling en vervreemding de mens bewust wordt van zijn eigenheid en zichzelf een plaats kan aanmeten binnen het groter geheel. Door haar uitgepuurde scènes, en subtiele licht- en geluidsnuances scherpt *Genesis III* onze waarneming. En door haar werking met contrasten verheft de voorstelling de meerduidigheid die aan de grondslag ligt van elke werkelijkheid. In die zin peilt *Genesis III* naar de essentie van wat kerk, wetenschap en theater met elkaar verbindt: de mens die kijkt naar zichzelf. Vanuit een zoekende vertwijfeling in plaats van dogmatiek. En dan wordt schepping niet zozeer een vervlogen beginpunt, maar een principe dat gestalte geeft aan elk moment. Een potentieel dat verscholen zit in onze eigen waarneming. In ons vermogen om het bestaande in een nieuw licht te beschouwen en daaruit een nieuw besef te laten voortvloeien. In die zin is *Genesis III* niet alleen een stuk over de oorsprong, maar vooral ook een oorspronkelijk stuk. Waar spanning, contrast en ambiguïteit -net datgene wat het aardse zo onderscheidt van het bovenaardse- aan de grondslag ligt van zin en betekenis. Een nieuw begrip, en dus een nieuwe wereld. Wellicht ligt het begin in de twijfel en meerduidigheid van het hier en nu.

Geschreven in oktober 2013 n.a.v. de première van *Genesis* (I, II, III) tijdens het Possible Futures festival in Vooruit

# CONTACT

**Co-ordinator:** Helga Baert, helga @ hiros.be  
**Business support:** Marieke Rummens, marieke @ hiros.be  
**Production:** Elisa Demarré, elisa @ hiros.be  
**Communication:** Saar Van Laere, saar @ hiros.be

## HIROS

Hiros is the joint venture of the management offices Margarita Production and Mokum. Together we continue to build a solid framework for individual artists and artistic projects.

Margarita Production vzw + Mokum vzw  
Slachthuislaan 29 Boulevard de l'Abattoir - 1000 Bruxelles (BE)  
+32 2 410 63 33 - contact @ hiros.be - www.hiros.be  
Margarita Production tva. BE0862 325 347 - Mokum tva. BE0895 726 209

WWW • HIROS • BE

Hiros is supported by the Flemish Community